

Koopkrachtberekeningen voor 100 huishoudens 2012-2017

*Berekeningen op basis van
Regeerakkoord van het kabinet Rutte-II*

Nibud, 2012

Koopkrachtberekeningen voor 100 huishoudens 2012-2017

*Berekeningen op basis van het
Regeerakkoord van het kabinet Rutte-II*

Nibud, 2012

Voorwoord

Het Nibud (Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting) is een stichting die het welzijn van mensen wil verhogen door hen planmatig met geld om te laten gaan. Om mensen voor te bereiden op een toekomstige financiële situatie, maakt het instituut al geruime tijd koopkrachtberekeningen voor een aantal herkenbare huishoudens.

Dit gebeurt op Prinsjesdag, wanneer de kabinetsvoorstellen van het komende jaar bekend worden. Ook maakt het Nibud koopkrachtberekeningen in januari, wanneer nieuwe regelgeving ingaat en veel huishoudens plannen maken voor het komende jaar.

De koopkrachtberekeningen bevatten zo veel mogelijk de relevante factoren die van invloed zijn op inkomsten en uitgaven van het desbetreffende huishouden, zodat men de totale effecten op de huishoudportemonnee in samenhang kan bekijken.

De Tweede Kamer heeft nu aan het Nibud gevraagd om vóór dinsdag 13 november een analyse te ontvangen van de inkomens- en koopkrachtgevolgen van de beleidsvoornemens van het kabinet. Hiertoe heeft het Nibud voor dezelfde voorbeelden als op Prinsjesdag de koopkrachtmutatie berekend over de periode 2012-2017.

Gedurende de uitvoering van deze opdracht werd duidelijk dat het kabinet andere scenario's aan het bekijken was. Voor deze analyse is het Nibud uitgegaan van het voorgenomen beleid zoals dat na het moment van de opdracht bij het Nibud bekend was. Het meenemen van tussentijdse beleidswijzingen valt binnen de opdracht, mits haalbaar in de tijd. De mogelijkheid om alternatief beleid mee te nemen is tot maandagochtend opgehouden. Op dat moment waren er echter geen nieuwe maatregelen bekend. Als er nieuw beleid wordt gepresenteerd, dan kan het Nibud de effecten hiervan doorrekenen. Hiervoor gelden dezelfde voorwaarden als voor de onderhavige opdracht.

De uitkomsten van deze berekeningen hebben een hoogst theoretisch karakter. Dit komt aan de ene kant door de lange termijn waarvoor de berekeningen gemaakt worden. De ramingen voor bijvoorbeeld loon- en prijsstijging zijn voor een termijn van vijf jaar per definitie onzeker. Daarnaast zijn veel plannen uit het Regeerakkoord nog niet tot in detail uitgewerkt. Zoals gebruikelijk zal het kabinet de komende kabinetsperiode plannen gaan bijstellen als er onbedoelde neveneffecten zijn of als de economische situatie daar om vraagt.

De aannames over de plannen en de economische situatie die gemaakt zijn om deze berekeningen te maken, zijn dezelfde als die het Centraal Planbureau (CPB) heeft gebruikt voor de Analyse van de economische effecten financieel kader Regeerakkoord.

Wij danken medewerkers van het CPB en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor de medewerking aan dit rapport.

Jasja Bos
Anna van der Schors
Marcel Warnaar

Inhoud

VOORWOORD

1	INLEIDING	6
1.1	Waarom maakt het Nibud deze berekeningen?	6
1.2	Wat is koopkracht?	7
1.3	Waarom de periode 2012-2017?	7
1.4	Waarom deze voorbeeldhuishoudens?	8
1.5	Welke maatregelen zijn wel meegenomen in deze berekeningen?	9
1.6	Welke maatregelen zijn niet meegenomen in deze berekeningen?	9
2	UITKOMSTEN KOOPKRACHT 2012-2017	11
3	EEN AANTAL UITGEWERKTE VOORBEELDEN	14

1 Inleiding

In dit rapport staat de methode beschreven die gebruikt is om voor een aantal huishoudens de koopkrachtontwikkeling 2012-2017 te berekenen, plus een tabel met de uitkomsten. Van enkele huishoudens wordt in dit rapport het complete inkomsten- en uitgavenplaatje getoond om het inzicht te vergroten.

1.1 Waarom maakt het Nibud deze berekeningen?

Het Nibud (Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting) is een stichting die het welzijn van mensen wil verhogen door hen planmatig met geld om te laten gaan. Om mensen voor te bereiden op een toekomstige financiële situatie, maakt het instituut al geruime tijd koopkrachtberekeningen voor een aantal herkenbare huishoudens.

Dit gebeurt op Prinsjesdag, wanneer de kabinetsvoorstellen van het komende jaar bekend worden. Ook maakt het Nibud koopkrachtberekeningen in januari, wanneer nieuwe regelgeving ingaat en veel huishoudens plannen maken voor het komende jaar.

De koopkrachtberekeningen bevatten zo veel mogelijk de relevante factoren die van invloed zijn op op inkomsten en uitgaven van het desbetreffende huishouden, zodat mensen de effecten op hun totale budget kunnen bekijken.

De Tweede Kamer heeft nu aan het Nibud gevraagd om ook berekeningen te maken naar aanleiding van het Regeerakkoord. Voor het Nibud was dit alleen mogelijk als het volledige inkomens- en uitgavenplaatje kon worden doorgerekend. Het doorrekenen van de effecten van één of slechts enkele maatregelen geeft immers geen compleet beeld van de financiële situatie van mensen. Ook de lange termijn waarvoor de berekeningen worden gemaakt, doen afbreuk aan de realiteit. De aanname dat de samenstelling en arbeidspositie van de huishoudens in de tijd niet verandert, zal voor veel huishoudens gedurende de komende periode niet opgaan.

De uitkomsten van deze berekeningen hebben een hoogst theoretisch karakter. Dit komt aan de ene kant door de lange termijn waarvoor de berekeningen gemaakt worden. De ramingen voor bijvoorbeeld loon- en prijsstijging zijn voor een termijn van vijf jaar per definitie onzeker. Daarnaast zijn veel plannen uit het Regeerakkoord nog niet tot in detail uitgewerkt. Zoals gebruikelijk zal het kabinet de komende vier jaar plannen gaan bijstellen als er onbedoelde neveneffecten zijn of als de economische situatie daar om vraagt.

1.2 Wat is koopkracht?

Koopkracht is de waarde van het pakket aan goederen en diensten dat iemand met een bepaald inkomen kan aanschaffen. In de discussie gaat het meestal niet om het koopkrachtniveau, maar om de koopkrachtontwikkeling. Dat wil zeggen het verschil tussen de ontwikkeling in het besteedbaar inkomen en de prijsontwikkeling van de uitgaven die van dat besteedbaar inkomen moeten worden gedaan. Wanneer het besteedbaar inkomen meer stijgt dan de prijsontwikkeling van de uitgaven, stijgt de koopkracht. Omgekeerd, wanneer de uitgaven sneller in prijs stijgen dan het besteedbaar inkomen stijgt, dan daalt de koopkracht.

De koopkrachtontwikkeling tussen twee jaren kan worden uitgedrukt in euro's (van het oorspronkelijke jaar) of in procenten (ten opzichte van het besteedbaar inkomen van het oorspronkelijke jaar).

Omdat een huishouden niet elk jaar dezelfde samenstelling en inkomsten heeft, en zeker niet precies dezelfde producten en diensten aanschaft, moet een aantal aannames gemaakt worden om betekenisvolle koopkrachtverschillen te kunnen berekenen.

Bij de berekeningen gaan we er van uit dat het huishouden niet van samenstelling verandert, geen andere arbeidssituatie krijgt en zijn uitgaven doet in dezelfde verhouding als die gehanteerd wordt bij het berekenen van de inflatie. Door die laatste aanname kan het verwachte inflatiecijfer gebruikt worden om de prijsontwikkeling van de uitgaven voor de periode tot 2017 te schatten. Ook houden we geen rekening met het ouder worden van personen in het huishouden. In de praktijk worden kinderen ouder en kan een volwassene bijvoorbeeld de pensioengerechtigde leeftijd bereiken.

In werkelijkheid kan er van alles gebeuren in een huishouden. Promotie, veranderen van baan, (gedeeltelijk) stoppen met werken en gezinsuitbreiding zijn enkele gebeurtenissen die van veel grotere invloed zijn op het besteedbare inkomen van huishoudens dan veranderingen in fiscale maatregelen.

1.3 Waarom de periode 2012-2017?

We vergelijken de feitelijke situatie van 2012 met de uiteindelijke verwachte situatie van 2017. Vanwege de herkenbaarheid, gaan we uit van de huidige situatie. Dat is immers de situatie die mensen kennen. Voor de situatie van 2017 is gekozen, omdat daarmee alle plannen van het kabinet zijn meegenomen.

De uiteindelijke situatie voor 2017 wordt door tal van factoren bepaald. Te onderscheiden zijn:

- Factoren waarop het kabinet nauwelijks invloed heeft, zoals loon- en prijsstijgingen en de indexering van aanvullende pensioenen;

- Eerder ingezet beleid, dat in de komende jaren zijn uitwerking heeft, zoals de beperking van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting;
- Beleid dat het kabinet-Rutte I heeft voorgesteld;
- Plannen van het nieuwe kabinet op basis van het regeerakkoord.

Bij de berekeningen in dit rapport wordt geen onderscheid gemaakt welk van deze factoren welke koopkrachteffecten veroorzaken. Alleen de feitelijke situaties van de huishoudens worden vergeleken.

1.4 Waarom deze voorbeeldhuishoudens?

Sinds 2006 berekent het Nibud de koopkrachteffecten voor ongeveer 100 huishoudens. Deze huishoudens zijn een dwarsdoorsnede van de leef- en arbeidssituaties van Nederlanders. Het zijn representanten van grotere groepen Nederlandse huishoudens. Bij de samenstelling van deze dwarsdoorsnede is gebruik gemaakt van de verdeling van huishoudens op persoonsniveau uit het Budgetonderzoek van het CBS. Dat wil zeggen dat er ten opzichte van de verdeling van huishoudens in Nederland er relatief veel voorbeelden van twee- of meerpersoonshuishoudens zijn uitgewerkt. Wanneer sprake is van huishoudens met kinderen, zijn de kinderen tussen de 6 en 11 jaar oud.

Er zijn geen voorbeelden uitgewerkt van zelfstandig ondernemers. De inkomsten van veel ondernemers verschillen van jaar tot jaar, zodat zij zich waarschijnlijk niet in statische koopkrachtberekeningen zullen herkennen.

Er wordt geen rekening gehouden met eigen vermogen, omdat de vermogenssituatie sterk verschilt tussen huishoudens.

Vijf jaar is een lange periode. Voor sommige voorbeeldsituaties kan met grote zekerheid gesteld worden dat het huishouden na een periode van vijf jaar niet meer tot dezelfde groep van huishoudens behoort. Studenten zijn inmiddels afgestudeerd en vutters zijn met pensioen. Daarom zijn sommige voorbeelden die met Prinsjesdag wel zijn gepresenteerd buiten beschouwing gelaten. Dit betreffen studenten en vutters met een jongere partner.

1.5 Welke maatregelen zijn wel meegenomen in deze berekeningen?

Meegenomen zijn de maatregelen waar elk huishouden met deze specificatie mee te maken krijgt. Dus bijvoorbeeld, dat huishoudens met kinderen kinderbijslag ontvangen.

Meegenomen zijn:

- De verwachte inflatie;
- De verwachte gemiddelde loonstijging;
- De verwachte ontwikkeling van de WWB- en AOW-uitkering;
- De verwachte gemiddelde ontwikkeling van aanvullende pensioenen
- De verwachte gemiddelde pensioenpremie;
- Veranderingen in belastingschijven, -tarieven en heffingskortingen;
- Veranderingen in zorgtoeslag, huurtoeslag, kinderbijslag en kindgebonden budget;
- De nominale en inkomensafhankelijke premie voor de basis en aanvullende zorgverzekering;
- Veranderingen in het verplichte eigen risico voor de zorgverzekering.

1.6 Welke maatregelen zijn niet meegenomen in deze berekeningen?

Niet meegenomen in de berekeningen zijn maatregelen, waar maar een deel van huishoudens met deze specificatie mee te maken krijgt. Dit betreft tal van maatregelen. De effecten van deze maatregelen variëren sterk, omdat de individuele uitgangssituatie van huishoudens binnen de groep sterk verschilt.

Dit geldt bijvoorbeeld voor:

- Huishoudens die extra zorg nodig hebben. Afhankelijk van hun gezondheidssituatie zullen volgens het regeerakkoord individuele huishoudens geconfronteerd worden met verschuivingen in de AWBZ, Wmo en het afschaffen van tegemoetkomingen voor chronisch zieken.
- Huishoudens die kinderopvang afnemen. De effecten van de maatregelen die per 1 januari 2013 ingaan kunnen individuele huishoudens berekenen via de Kinderopvangvergelijker op www.nibud.nl.
- Woonlasten. Veranderingen in de woonlasten vallen in principe onder het inflatiecijfer. Bij huishoudens die in aanmerking komen voor huurtoeslag is uitgegaan van een huur op de kortingsgrens. In het regeerakkoord staat een huurverhoging bovenop de inflatie voor gedifferentieerde inkomensgroepen. Daarnaast wordt het woningwaarderingstelsel versimpeld. Gelet op deze laatste maatregel is het op dit moment nog niet in te schatten met welke huurstijging huishoudens gemiddeld genomen geconfronteerd worden.

De hypotheekrenteaftrek voor bestaande gevallen wordt geleidelijk afgebouwd. Huishoudens worden hiervoor gecompenseerd door aanpassing van het belastingtarief. De koopkrachteffecten van deze maatregel zijn erg afhankelijk van diverse factoren.

We zijn er vanuit gegaan dat alle toeslagen en inkomensondersteuning worden aangevraagd. Er is geen rekening gehouden met de voorgestelde wijzigingen in de bijzondere bijstand. Er is geen rekening gehouden met specifieke aftrekposten of bijtellingen.

De hier genoemde huishoudens zijn slechts voorbeelden, waarbij de situatie eenvoudig is gehouden.

2 Uitkomsten koopkracht 2012-2017

In onderstaande tabel staat weergegeven wat de koopkrachtverandering is van de voorbeeldhuishoudens. Vermeld is de cumulatieve koopkrachtverandering voor de periode 2012-2017 in procenten en in euro's per maand. Bedacht moet worden dat het hier gaat om een vergelijking van het maandinkomen in 2012 met het maandinkomen in 2017. De gepresenteerde koopkrachtverandering in de tussenliggende jaren kan hier van afwijken.

Tabel 1: Overzicht koopkrachtverandering 2012-2017

Huishouden	Koopkrachtverandering (%)	euro's per maand
Alleenstaand, bijstand	-2,4%	€ -28
Alleenstaande ouder 1 kind, bijstand	-6,4%	€ -101
Alleenstaande ouder 2 kinderen, bijstand	-4,2%	€ -72
Alleenstaande ouder 3 kinderen, bijstand	-5,1%	€ -91
Paar zonder kinderen, bijstand	-2,7%	€ -45
Paar 1 kind, bijstand	-3,7%	€ -67
Paar 2 kinderen, bijstand	-1,9%	€ -37
Alleenstaande uitkering € 20000	-2,1%	€ -27
Alleenstaande, vervroegd pensioen € 25000	-15,0%	€ -219
Paar zonder kinderen, alleenverdiener vervroegd pensioen € 50000	-16,1%	€ -435
Alleenstaande werkend € 18500	1,7%	€ 24
Alleenstaande werkend € 20000	1,1%	€ 16
Alleenstaande werkend € 25000	1,6%	€ 26
Alleenstaande werkend € 30000	1,6%	€ 29
Alleenstaande werkend € 35000	1,1%	€ 22
Alleenstaande werkend € 50000	-2,6%	€ -68
Alleenstaande werkend € 75000	-8,2%	€ -296
Alleenstaande ouder, werkend 1 kind € 25000	0,5%	€ 10
Alleenstaande ouder, werkend 1 kind € 35000	-0,9%	€ -23
Alleenstaande ouder, werkend 1 kind € 50000	-5,5%	€ -169
Alleenstaande ouder, werkend 2 kinderen € 30000	0,2%	€ 5
Alleenstaande ouder, werkend 2 kinderen € 50000	-3,1%	€ -97
Paar zonder kinderen alleenverdiener werkend € 30000	1,3%	€ 26
Paar zonder kinderen alleenverdiener werkend € 50000	0,3%	€ 8
Paar zonder kinderen alleenverdiener werkend € 75000	-5,7%	€ -216
Paar 1 kind Alleenverdiener werkend € 30000	-5,4%	€ -115
Paar 1 kind Alleenverdiener werkend € 50000	-2,6%	€ -74
Paar 2 kinderen Alleenverdiener werkend € 25000	-3,4%	€ -72
Paar 2 kinderen Alleenverdiener werkend € 30000	-3,8%	€ -85
Paar 2 kinderen Alleenverdiener werkend € 35000	-3,5%	€ -86
Paar 2 kinderen Alleenverdiener werkend € 40000	-3,1%	€ -80

Paar 2 kinderen Alleenverdiener werkend € 50000	-3,2%	€ -93
Paar 2 kinderen Alleenverdiener werkend € 75000	-8,1%	€ -317
Paar 3 kinderen Alleenverdiener werkend € 30000	-4,5%	€ -105
Paar 3 kinderen Alleenverdiener werkend € 40000	-3,7%	€ -100
Paar 3 kinderen Alleenverdiener werkend € 50000	-3,7%	€ -112
Paar 3 kinderen Alleenverdiener werkend € 75000	-8,4%	€ -336
Paar 4 kinderen Alleenverdiener werkend € 30000	-5,1%	€ -124
Paar 4 kinderen Alleenverdiener werkend € 50000	-4,2%	€ -131
Paar 5 kinderen Alleenverdiener werkend € 40000	-4,9%	€ -138
Paar zonder kinderen tweeverdiener (5+1) € 50000 & € 5000	0,1%	€ 3
Paar zonder kinderen tweeverdiener (5+2) € 20000 & € 10000	2,9%	€ 62
Paar zonder kinderen tweeverdiener (5+3) € 75000 & € 15000	-4,4%	€ -206
Paar zonder kinderen tweeverdiener (5+4) € 30000 & € 20000	4,7%	€ 147
Paar zonder kinderen tweeverdiener (5+4) € 35000 & € 20000	3,6%	€ 119
Paar zonder kinderen tweeverdiener (5+4) € 50000 & € 30000	-0,4%	€ -18
Paar zonder kinderen tweeverdiener (5+5) € 25000 & € 20000	4,9%	€ 143
Paar zonder kinderen tweeverdiener (5+5) € 35000 & € 30000	1,9%	€ 72
Paar zonder kinderen tweeverdiener (5+5) € 75000 & € 40000	-5,1%	€ -296
Paar 1 kind tweeverdiener (4+3) € 40000 & € 25000	1,1%	€ 45
Paar 1 kind tweeverdiener (5+1) € 50000 & € 10000	-0,7%	€ -24
Paar 1 kind tweeverdiener (5+2) € 25000 & € 10000	0,1%	€ 2
Paar 1 kind tweeverdiener (5+2) € 75000 & € 10000	-5,5%	€ -249
Paar 1 kind tweeverdiener (5+3) € 20000 & € 15000	1,7%	€ 45
Paar 1 kind tweeverdiener (5+3) € 30000 & € 15000	2,9%	€ 89
Paar 1 kind tweeverdiener (5+3) € 35000 & € 20000	2,7%	€ 94
Paar 1 kind tweeverdiener (5+4) € 50000 & € 20000	0,0%	€ 2
Paar 1 kind tweeverdiener (5+5) € 30000 & € 30000	1,8%	€ 70
Paar 2 kinderen tweeverdiener (4+3) € 50000 & € 15000	-0,6%	€ -22
Paar 2 kinderen tweeverdiener (4+4) € 40000 & € 25000	0,6%	€ 25
Paar 2 kinderen tweeverdiener (5+1) € 30000 & € 5000	-0,2%	€ -5
Paar 2 kinderen tweeverdiener (5+1) € 50000 & € 10000	-1,5%	€ -55
Paar 2 kinderen tweeverdiener (5+2) € 20000 & € 10000	0,0%	€ -1
Paar 2 kinderen tweeverdiener (5+2) € 30000 & € 10000	0,4%	€ 10
Paar 2 kinderen tweeverdiener (5+2) € 40000 & € 10000	0,4%	€ 14
Paar 2 kinderen tweeverdiener (5+3) € 30000 & € 15000	2,2%	€ 69
Paar 2 kinderen tweeverdiener (5+3) € 30000 & € 20000	3,0%	€ 103
Paar 2 kinderen tweeverdiener (5+3) € 35000 & € 20000	2,1%	€ 75
Paar 2 kinderen tweeverdiener (5+3) € 75000 & € 15000	-5,1%	€ -250
Paar 2 kinderen tweeverdiener (5+4) € 25000 & € 20000	3,0%	€ 98
Paar 2 kinderen tweeverdiener (5+4) € 40000 & € 20000	1,3%	€ 51
Paar 2 kinderen tweeverdiener (5+5) € 25000 & € 25000	2,8%	€ 98
Paar 2 kinderen tweeverdiener (5+5) € 35000 & € 35000	0,0%	€ 0
Paar 2 kinderen tweeverdiener (5+5) € 75000 & € 30000	-5,1%	€ -294
Paar 3 kinderen tweeverdiener (4+3) € 25000 & € 20000	2,4%	€ 79
Paar 3 kinderen tweeverdiener (5+1) € 30000 & € 5000	-0,9%	€ -24
Paar 3 kinderen tweeverdiener (5+2) € 35000 & € 10000	-0,3%	€ -10
Paar 3 kinderen tweeverdiener (5+3) € 40000 & € 15000	0,7%	€ 26
Paar 3 kinderen tweeverdiener (5+3) € 40000 & € 25000	0,1%	€ 6
Paar 3 kinderen tweeverdiener (5+4) € 75000 & € 75000	-8,5%	€ -653
Paar 4 kinderen tweeverdiener (5+3) € 30000 & € 20000	1,8%	€ 65
Alleenstaande 65+, AOW + € 0	0,8%	€ 10
Alleenstaande 65+, AOW + € 2500	-2,0%	€ -29

Alleenstaande 65+, AOW + € 7500	-5,4%	€ -87
Alleenstaande 65+, AOW + € 10000	-6,8%	€ -120
Alleenstaande 65+, AOW + € 20000	-9,3%	€ -214
Echtpaar 65+, AOW + € 0	0,5%	€ 8
Echtpaar 65+, AOW + € 5000 & AOW + € 0	-0,9%	€ -17
Echtpaar 65+, AOW + € 10000 & AOW + € 0	-3,2%	€ -72
Echtpaar 65+, AOW + € 20000 & AOW + € 0	-5,9%	€ -166
Echtpaar 65+, AOW + € 5000 & AOW + € 2500	-0,9%	€ -19
Echtpaar 65+, AOW + € 10000 & AOW + € 5000	-4,0%	€ -105
Echtpaar 65+, AOW + € 20000 & AOW + € 10000	-6,9%	€ -237
Echtpaar 65+, AOW + € 30000 & AOW + € 10000	-9,3%	€ -359
Echtpaar 65+, AOW + € 60000 & AOW + € 0	-15,5%	€ -698
Paar geen kinderen, werkend + vervroegd pensioen	-0,5%	€ -16
Paar geen kinderen, werkend + uitkering € 20000 & € 10000	2,6%	€ 55
Paar geen kinderen, werkend + uitkering € 30000 & € 20000	3,1%	€ 93
Paar 1 kind, werkend + uitkering € 35000 & € 15000	1,8%	€ 55
Paar 2 kinderen, werkend + uitkering € 50000 & € 10000	-1,3%	€ -45

3 Een aantal uitgewerkte voorbeelden

Van een aantal huishoudens tonen we uitgewerkte voorbeelden, waarbij we de ontwikkeling van elke inkomenscomponent laten zien.

1. Alleenstaande ouder, 2 kinderen, bijstand;
2. Paar zonder kinderen, alleenverdiener, 30.000 euro;
3. Paar 3 kinderen alleenverdiener 75.000 euro;
4. Alleenstaande 65+, AOW +10.000 euro.

Tabel 2: Alleenstaande ouder, 2 kinderen, bijstand (bedragen in euro's)

	2012	2017
<i>Per jaar</i>		
NETTO WWB-UITKERING	14436	11900
kinderbijslag	1847	1568
zorgtoeslag	838	0
bruto huur per maand	366	401
huurtoeslag per jaar	1810	2039
kindgebonden budget	1478	5065
TOTAAL BIJ-/TOESLAGEN	5973	8672
BESTEEDBAAR INKOMEN	20408	20572
BESTEEDBAAR INKOMEN PER MAAND	1701	1714
<i>Per maand</i>		
ziektekostenpremie	104	33
eigen risico	11	10
saldo inkomen	14	
saldo uitgaven cpi	157	-
saldo uitgaven ziektekostenverzekering	-71	-
saldo verplicht eigen risico	-1	-
SALDO TOTAAL verschil inkomen min uitgaven	-72	
SALDO TOTAAL (koopkrachtverandering)	-4,2%	

Tabel 3: Paar zonder kinderen, alleenverdiener, 30.000 euro

	2012	2017
<i>per jaar</i>		
bruto loon	30000	32430
pensioenpremie	864	932
BASIS SOCIALE LASTEN	29136	31498
ZVW-premie werkgever	2069	0
BELASTBAAR LOON	31204	31498
belasting schijf 1	6271	7641
belasting schijf 2	5143	4009
belasting schijf 3	0	0
belasting schijf 4	0	0
TE BETALEN BELASTINGEN	11414	11650
algemene heffingskorting	4066	4520
arbeidskorting	1611	2342
TOTAAL HEFFINGSKORTINGEN	5677	6862
TE BETALEN BELASTINGEN na kortingen	5737	4787
NETTO INKOMEN	23399	25421
kinderbijslag	0	0
zorgtoeslag	1137	0
kindgebonden budget	0	0
TOTAAL BIJ-/TOESLAGEN	1137	0
BESTEEDBAAR INKOMEN	24536	25421
BESTEEDBAAR INKOMEN PER MAAND	2045	2118
<i>per maand</i>		
ziektekostenpremie	209	67
eigen risico	11	17
saldo inkomen	74	
saldo uitgaven cpi	185	
saldo uitgaven ziektekostenverzekering	-142	
saldo verplicht eigen risico	5	
SALDO TOTAAL verschil inkomen min uitgaven	26	
SALDO TOTAAL (koopkrachtverandering)	1,3%	

Tabel 4: Paar 3 kinderen alleenverdiener 75.000 euro

	2012	2017
<i>per jaar</i>		
bruto loon	75.000	81.075
pensioenpremie	3.218	3.520
BASIS SOCIALE LASTEN	71.782	77.555
ZVW-premie werkgever	3.555	-
BELASTBAAR LOON	75.337	77.555
belasting schijf 1	6.271	7.641
belasting schijf 2	6.258	5.336
belasting schijf 3	9.504	9.845
belasting schijf 4	9.800	8.582
TE BETALEN BELASTINGEN	31.832	31.404
algemene heffingskorting	3.524	3.164
arbeidskorting	1.611	2.342
TOTAAL HEFFINGSKORTINGEN	5.057	4.259
TE BETALEN BELASTINGEN na kortingen	26.776	27.144
NETTO INKOMEN	45.007	44.251
kinderbijslag	2.770	2.352
zorgtoeslag	-	-
kindgebonden budget	-	-
TOTAAL BIJ-/TOESLAGEN	2.770	2.352
BESTEEDBAAR INKOMEN	47.777	46.603
BESTEEDBAAR INKOMEN PER MAAND	3.981	3.884
<i>per maand</i>		
ziektekostenpremie	209	67
eigen risico	11	23
saldo inkomen	-98	
saldo uitgaven cpi	370	
saldo uitgaven ziektekostenverzekering	-142	
saldo verplicht eigen risico	11	
SALDO TOTAAL verschil inkomen min uitgaven	-336	
SALDO TOTAAL (koopkrachtverandering)	-8,4%	

Tabel 5: Alleenstaande 65+, AOW +10.000 euro

	2012	2017
<i>per jaar</i>		
bruto AOW	13.713	15.310
aanvullend pensioen	10.000	9.924
BRUTO INKOMEN	23.713	25.234
ZVW-premie AOW	974	1.164
BELASTBAAR INKOMEN	23.713	25.234
belasting schijf 1	2.880	3.894
belasting schijf 2	1.147	862
belasting schijf 3	-	-
belasting schijf 4	-	-
TE BETALEN BELASTINGEN	4.026	4.756
algemene heffingskorting	934	1.153
(aanvullende) ouderenkorting	1.191	1.561
TOTAAL HEFFINGSKORTINGEN	2.125	2.714
TE BETALEN BELASTINGEN na kortingen	1.901	2.042
NETTO INKOMEN	20.338	20.703
kinderbijslag	-	-
zorgtoeslag	640	-
kindgebonden budget	-	-
TOTAAL BIJ-/TOESLAGEN	640	-
BESTEEDBAAR INKOMEN	20.978	20.703
BESTEEDBAAR INKOMEN PER MAAND	1.748	1.725
<i>per maand</i>		
ziektkostenpremie	104	33
eigen risico	11	17
saldo inkomen	-23	
saldo uitgaven cpi	162	
saldo uitgaven ziektekostenverzekering	-71	
saldo verplicht eigen risico	6	
SALDO TOTAAL verschil inkomen min uitgaven	-120	
SALDO TOTAAL (koopkrachtverandering)	-6,8%	